

[Finansministeren.]

forslag skal jeg gøre følgende bemærkninger.

Forslaget må ses som et led i regeringens bestræbelser for at opfylde de mål for genopbygningen af vort lands økonomi, som er udformet i Danmarks langtidspogram. I langtidspogrammet er nærmere redegjort for omfanget af den genopbygning, som må realiseres, for at Danmark kan opnå ligevægt på betalingsbalancen overfor udlandet efter Marshallperiodens udløb i 1952 og samtidig nå samme levestandard for befolkningen som før krigen. Et af hovedpunkterne i langtidspogrammet er en videre udbygning, en modernisering og rationalisering af landets produktionsapparat, hvilket kræver en meget betydelig investeringsvirksomhed. I langtidspogrammet er den samlede nettoinvestering, som skønnes nødvendig i tiden fra 1. juli 1948 til 30. juni 1952, anslået til 7½ milliard kr. Den hidtidige stigning i investeringernes omfang har svaret til forventningerne, og i det danske nationalbudget for 1949 har man regnet med en investeringsvirksomhed i året 1949 svarende til langtidspogrammet's målsætning.

Det siges dog samtidig i nationalbudgettet, at opfyldelse af investeringsmålene muligvis på visse områder vil kræve særlige foranstaltninger fra statens side. Det fremsatte forslag tager sigte på at imødekomme behovet for støtte til visse bestemte investeringer, som indgår som væsentlige led i genopbygningsprogrammet. En del af disse investeringsformål forudsætter en så betydelig indsats af kapital og indebærer en så væsentlig risiko, at det kan volde erhvervslivet vanskeligheder at iværksætte dem.

Navnlig kan vanskelighederne ved at fremskaffe den nødvendige finansiering medføre en væsentlig forsinkelse i investeringernes iværksættelse, en forsinkelse, som er højst uheldig her, hvor det drejer sig om at nå et bestemt mål i den relativt korte år-række, hvor vi har mulighed for at få Marshallhjælp.

Et andet forhold, som naturligvis også spiller ind i forbindelse med investeringsvirksomheden, er stillingen på pengemarkedet. Som det høje ting er bekendt med, skete der i løbet af efteråret 1948 en likviditetsstramning og i forbindelse hermed en rentestigning, hvorved obligationsrenten nåede op på omtrent samme niveau som i årene før krigen. Da man fandt en fortsat rentestigning betænkelig, fordi den ville virke hæmmende på investeringerne, ikke mindst byggeriet, gennemførtes i december en yder-

ligere lempelse i bestemmelserne om bankernes bundne kassebeholdninger. Siden januar 1949 har obligationsmarkedet vist stor stabilitet, og det vil fortsat være regeringens politik at søge yderligere rentestigning undgået.

Til nærmere belysning af de forhold, der vil indvirke på likviditeten i det kommende år, skal jeg fremføre følgende tal. Det drejer sig ifølge sagens natur om skønsmæssigt ansatte tal, men det er min opfattelse, at de afspejler de væsentlige udviklingstendenser.

For det første må man regne med, at bankernes kassebeholdninger i tiden fra 1. april 1949 til 30. juni 1950 vil reduceres som følge af Marshallhjælpen med et beløb på mellem 500 og 750 mill. kr.

For det andet vil bankernes kassebeholdning blive reduceret på grund af den pengeopsugning, som finder sted derved, at statens indtægter taget i videste forstand vil være større end statens udgifter. Under statens indtægter er i denne forbindelse medregnet arveafgifterne, konfiskationer, skattebøder, de skattebeløb, der i henhold til lov overføres til nedskrivning af reguleringskontoen, samt afdrag på vejmillionerne. Det kan antages, at virkningen heraf fra begyndelsen af indeværende finansår til 30. juni 1950, hvor rigsdagen igen skal tage stilling til anvendelsen af Marshallpengene, vil beløbe sig til omkring 400 mill. kr.

I alt vil de likviditetsforringende faktorer således i de anførte 5 kvartaler være af størrelsesordenen 900—1150 mill. kr.

I modsat retning vil virke, at de forskellige kortfristede statslån vil blive indfriet, efterhånden som de forfalder, ligesom statens udlånsvirksomhed — blandt andet i forbindelse med allerede bevilgede byggelån — vil blive udvidet i det kommende år. Den samlede virkning heraf i samme periode som ovenfor nævnt vil jeg anslå til omkring 700 mill. kr.

Som helhed vil således de faktorer, der virker likviditetsforringende, trække kraftigst, hvis man udgår fra det skøn, der hermed er givet.

På denne baggrund kan det efter regeringens opfattelse ikke anses for betænkeligt at anvende en mindre del af det på specialkontoen indestående kronebeløb til støtte for erhvervslivets genopbygning.

Det foreslås i nærværende lovforslag, at finansministeren bemyndiges til at oprette en genopbygningsfond, hvortil der fra specialkontoen vedrørende gaveydelse overføres 100 mill. kr., efterhånden som beløbene